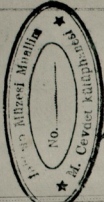


۲۱ - ۲۸ شباط ۱۹۱۸

صافی : ۳۳

ایکذہی جلد



کی مکتوب

اجتماعیات

ملتچیلک

جهان حربی، ایکی بویوک مملکوردی شلندلر بردی ؛ بولاردن بری «ملتچیلیق» له اونه کیسی «ملتچیلک» در، بومکوردلرک آلاشیلایله ییله می، ایچون، «اینداخلق» له «ملت» له نه کی شیار اولدیغی بیلایک لازمدی ؛ یونین دولتلرک بکن نسخه ده کی «ملتچیلیق» له «ملتچیلک» له مختلف اجتماعی دورلر ده کی وضیعتی تدقیق ایشدک . بومغاهده ده «ملتچیلک» له نه کی ماسلری بولوندیغی آرایه جنف .

سوک عصرده دولتلرک اوغرا دینی دیکشه لر ، بزم برپرینه ضد اولق اوزره ایکی مثال کوسرتیور . بر طرفن کوجوک دولتلر برله لره بویوک بروتل شکی آلیرکن ، دیکر جیتندن ده بویوک دولتلر پارچه لار ق کوجوک دولتلره بولونیور . ملت ، عصرلر دئیری کوجوک دولتلر حانده باخود قومشو دولتلرک بر ولاش حکمنده قالان ایثالیان ملتک ایثالیاری برلش لره بویوک بر ایثالیان دولتی وجوده کلدی کی، بویوک آلمانا دولتی ده برچوق آلمان دولتیملرک، پروسیا فرانک ریاستی آلتده برلشمه شکل ایشدی .

بو ایکی دولت بزه کیندنک کوجوک دولتلرک برلش لره بویوک دولتلر تشکیل ایتدی کی کوسرتیور . حال بویوکا بکشدن ملاترده بونک عکسکته حکم بر در برک بر حالده در . مثلا اسکی تورکیا ایغراطورلری رومانی، کوجوک دولتلری دوقورورکن، اوسترا ایغراطورلری ده مجارستان قانی دوقورویوردی . بویوک تورکیا روسیه ده نه صربستان، یوناناسکی، لهستان، فلاندا ، قالمشایستمد باشده اوقراشا ، لهستان، اوردوزده بر چوق یکی دولتلر شکل ایشکده در . دولتلرک اوغرا دینی دیکشه لره بویوک ضرورته اولمسی ، دولتلرک استقلالده آله جباری شکل ختفه ای مکتوس نظریه دوقوروشدر . «اوکوست قوت» ، رهنمائی، رهنمائی، دوقورم کی اجتماعی بولاردن سوکار، قرون وسطا ده کنر شتایان ایتله اوکا دایانان مقدس ایغراطولک اغفال ایتسی نظره آلدیق ایچون ، استقلالده بویوک دولتلرک پارچه لانه سیله سیاسی زمه لره «هولاندا» درجه بنده کوجوک دولتلر دن عبارت اولمته حکم ایشدی . بویوک عکسی اولوق ، آلمان جنرالیا جبارین «راچال» ده ، استقلالده کوجوک دولتلرک بوسدن اولمته دن قالمه سیله میند مالکز بویوک ایغراطورلرک کالجینی ادعا ایلنیور . بو ایکی نظریه ، بوقا ده کوسرتیورک وجهله ، دولتلرک بر طرفن کیندنک بویومسی ، دیکر جیتدن کیندنک کوجولمسی واقع لریه دایانیور .

دقت اولونورسه کورولورک ، برپرینه ضد کی کوروتن بو ایکی حرکت ، عینی جیرانک ایکی تورلو تجلیسندن باشقه برشی کلدیر . دولتلر ، عمومی صورتده ، نه بویومک ، نه ده کوجولمک دوقور کیدیور . بلکه ، کوجولکی بویوکلی یونون دوقور ملیشمنه دوقور کیدیور . بر ملندن اولوبده آری آری دولتلر آراسته بولونش اولان مملکتلر ایثالیایله آلمانیا ده اولدیق کی ، ملی بر براق آلتده برلش لره بویوک بروتل وجوده کتیریور . حال بویوک برچوق ملتاری ایتسه آلمان اولان بویوک ایغراطورلارده ، اسکی تورکیا ایله اوستریا ده ، خصوصیه بویوک روسیا ده کورولورک وجهله ، پارچه لار ق ملی دولتلرک آریلور . عینک ده دولتلرک استقلال عمومی بر صورتده بویومک باخود کوجولک دیکر طرفن بر برندن بر پرین آلیش لره کیندنک برلشمه ملندن حصوله کن ایغراطورلرک پارچه لار ق ملیشمنه ، دیکر طرفن ده بر ملندن اولان کوجوک دولتلرک برلشمه یی عینی هابیک ایتاله کورده ، چیقاجق نتیجه ملی دولتلرک بر کشف ایتدی . خلاصه ، استقلال ایچون بر کشف ایتدی یاقنی لازمه بویوکدن دیه ییلرک ایلر ده دولتلرک سیاسی حدوداری ، ملتک اجتماعی حدودلریه انطیاق ایلدجکدر . دولتلرک بویوک بر استعاده اوغرا میند سینی نه ده ؛ بو استعاده سینی آلاقم ایچون ، «دولت» ک مختلف اجتماعی دورلر ده کی اغوجا جبارینی تدقیق ایشک لازمدی .

جیتار ، «عشرت» ، «دولت» ناماریله ای تورلو سیاسی زمه تشکیل ایلرلر . ابتدائی جیتارده ، سیاسی زمه «عشرت» دن عبارتدر . عیشترلر ده نه قومک نه ده فردلک حقوق بوقدره یالکزر سیلرک حقوق واردرک قان دعواسی شکله نیجی ایلر . جیتارک عیشتر حانلن دولتلرک کچدنکی آلاقم ایچون یالکزر بر نظمه باقی کالیدر ؛ برچیتده قان دعواسنک ایلری بوس یونون اولمته قالمش، بویوک برینه ولایت علم طرفن بیلان جزالر برلشمسه ، او جیتارک عیشتر حانلن دولتلرک کچدنکی قطری بر صورتده حکم ایلدی یالکزر . «دولت» اوج شکله نیجی ایلر : «قومی دولت» «ایغراطورلر» ، «ملی دولت» .

(۱) قومی دولت — بو اغوجده ، دولت ، آقی خلقدن عبارت اولان قومی برارودیه دایانیر . بئاعلیه ، بو دولتک اساس قومی بر خلقچیلدر . حکومت ، بویوک قوتی ، قومی بر دیشن ، یقی قومی بر حریدن آلیر . اسکی تورکزه ده ، «تارکی» ، قومی بر الاء اولدیق کی ، «توره» ده قومی بر حریدی . شرفده «کوک بودون» ، غریبه «آق بودون» نامی آلمان حاکم قوم ، دولتک اساسیدی . دولت ، قومی برسیجیه ، قومی برارودیه ، قومی بر دینه ، قومی بر افکار علمیه دایانیوردی . بو دورده خلقچیلقه قویجیلک برلشدی کی کورویور . (۲) ایغراطورلری — اسلام عانته (سلطنت)

نامی آلمان ایغراطورلری ، مختلف قوملر دن ملولانیسن قاریشق برارودیه دایانیر . امویه خلافتی ، قومی بروتل اولدیق ایچون یالکزر عیباردن ملولانیسن قومی برارودیه استاد ایلدیوردی . عباسی خلافتی ایسه برسلطنت ماهیتده اولدیق ایچون ، عرب ارودوسندن باشقه خراسانیلر دن ، بربرلر دن ، تورکلر دن برارودیه تشکیل ایشدی . یونون باشقه براریده بیاض باخود سیاه کولاردن تورلو ایشغالیه سرای عسکری وجوده کتیرمشدی . بالآخره دیلدار دن وجوده کن برارودیه ک دویوزله علاوه اولوندیق کورویور .

سلجوق سلطنتی ده ، مختلف قوملر دن ملولانیسن قاریشق برارودیه دایانیوردی . «نظام الملک» ، سیاستنه سنک یکری دوردیجی فصلنده ارودونک یالکزر برقرمن اولمسی خاطرلر کورویور ، بئاعلیه دیلی ، خراسانی ، کرس کی مختلف قوملر دن ملولانیسمی شرط قوشیور . یکری بیجی فصلده «عرب» کرد ، دیلم ، روم ، کرمی ، ملرستانلی ، وساتر تایم بولونان قوملر دن هر سینه بشر یوز بکزدانک دینهت قیلیدن سیرای کتیرلره عینی زمانده سیرای عاقلنه خمتنده اولانیسمی و آلتینق سنه نهابتنه یکبارلی کتیه اسکیلرک برن کورنر ییلمسی بر ایتحاده لازمه ای اولوق دکر ایلدیور . یکری آلتینق فصلده ده «حکمدار سلاستک اوقارلاری اولان تورکلر هر نه قدر اوصاف بیزدنک برماله کتشمه ده دولته ایصتدیر لری ایچون بیزدنک بیک کتیه سیرای آلتینمسی» نصیحت ایلدیور . کتیه ، ایغراطورلر ، قومی برارودیه کلا ، مالکس قاریشق برارودیه دایانیر . یونون باشقه بودورده ، قوم دینی بریت ، امت دینی قائم اولور . امت دینک اساسی ، جهانشمول یقی بین الاقوام اولمسی ، قوم دینک اساسی «یالکزر کونک حلیسی» اولدیق حالده ، امت دینک اساسی «وب العالمین» در .

اوتونوش صحیفه

غزل

دوشه زلفندن عرف رخسار جانان اوسته کویا شیم دوشم کربلرک خندان اوسته بولاز اول رخساره اول قد زیا حاتی باغلاسه ک برسته کل سحر خرمان اوسته کاکلی صانعک کوروتن ملر تو خندان ها سایه صاندر او شاهنشاهی خویان اوسته ایچون اول خورشید غلانه اوینکدن دیو ماه توخچر چکر مهر درختان اوسته زبر زلفکده کورلر خلطی اربهار سایه صائش صاندر ای صحن کشتان اوسته غم دکل کله دله «باقی» پیاپی دردوغم آسپک اولاز نکیده مهمان مهمان اوسته

به حال کورستریور که امپراطور آن شکندگی در قوای خود را می بیند ، فکر عامه است ، حریفان استاد اغیز ، عسکر لکجه خلیفه خاندان که بر او رویه کرده اند ، اقتصادجه خلیفه خاندان که بر خلیفه دایمیر ، قوی حریفان قیام و برمه یزک ، یالکز بین الاقوام بر ماهیتده اولان بر عرفان و ادبیات و غیث کورستر ، غنائیلک ، زعامت و دره یزک دورری ، امپراطور آن شکندگی دولت یکی صفه سیدی ، به صفه لک ایکیستنده ، بر چوق قورملر ، سلطنت وامت تشکیل تارلی آلتنده ایشیمز بر حالده قاشندی ، دولت ، به قوملرن هیچ برینستند استاد ایتیوردی . تورک خلقده دیگر غافل قورملر کی رعیه حیاتی باشیوردی . او رو پاده « شارتانی » امپراطور لک زعامت دورندن سورکا ، دره یزک دورنه یکدیکی کوروزر ، فقط ، او رو پاده دره یزک ، حقوق اساساره استاد ایدرک منظم بر فودالیزم تشکیل و وجود کتیر میشدی . یکی دولت ، به تشکیلک الفاسندن سورکا ، حصول کن سیاسی مرکزله باشلار .

« ۳ » ملی دولتک اساساری . — او رو پاده « طوب » کی ایجاددی ، زهره شوالیه صنعتک اسک انیازارینه نیابت ویردی . طوبه قوشلش پیاده عسکری آرتق سواری عسکره اوستون کشیدی . یونک نتیجه سی اولورق ، دولتر ، خلقدن او دورلر تشکیل ایدرک دره یزک شاقورلی ضبط ایتمک ، بو کچوک حکومتی او رتندن قدریمه باشلادی . حکمدارله خلقت برلشمی ، دره یزک اصوله نیابت ویردی . بو صورتله ، یعنی زمانده ملی برارودر تشکیل ایدیوردی . یسکی دوره یول آبان اختراعلرن بریده « مطبعه » نره ایجادیدی . مطبعه / ایجادندن سورکا ، « غزله » نلکده میدانجه پیاشلادی . ضروری ایدی ، غزته ، خلق لسانده یازیلدی و خلقه خطاب ایشیدیک ایچون ، خلقت دویولورلی او یاندریمه باشلادی .

اونو نولش صحیفلر

غزل

آرزو ایلر کند کاکل جانانه
گرددش زنجیر طوغاز دل دیوانه
اگر کش جام می کورسون صراحی اوسته
شمع بزی دور ایدرکن کورده من پروانه
منع ایدرک ایلری دورنده ای بیرمغان
عاقبت ایمانکه طوبلدور دیار چمانه
خواب غفلتن او یان ای طالب ذنای دون
واریه راحت بری صاندک بوخت خانه
نازله اول سبیل مشکینی کوردم یاسمن
ایلمش پیدا کوموش دندانلی برشانه
زاهدان عشق ایلره تأثیر ایلدن « باقی » به بند
مست لایعل بیلیرسک دیکل من ایشانه .

باقی

بناء علیه ، غزته ، خلقت خفا بلدرکن ، ملیت قیامت ورمک . ملی دویولورلی او یاندریمه قالیپوردی . بو زمانده ، اجنای اینس یولونک فوتمله سی ، مشترک دویولورلشدن آرتلورق ، معشری وجدانک یاندره ساک وجدانی و اختصاص روحی او یاندریوردی . یونک نتیجه سی اولورق ، فردی شخصیت تشکیل ایدیک ، آرتق سلطنت خود مرما شکلیه ، استور و حاکم عثمهی و قهچیی خصوصیتی روحاره آغیر کلکله باشلادی . آرتق علدک تنقید ، سیاست مراقبه تاجیبی لزومی حسن ایدیلوردی . بر طرفدن خدا شایع حکومت برینه ، ملتشای بر حکومت قائم اولمش ، دیگر چهندن قوالاترک فلسفه برینه تحریف و مبتدع برلشمی لازم کورولمک باشلادی . « مشروطیت » ، دیگر طرفندن « معارف » تمجی ، فکرلی ظهور ایشیدی . بناء علیه ، امپراطور لک اغلالیه ملی دولترک تشکیل باشلامی بودرت مؤسسه دن دویوردی : (۱) عسکر مکلفیتک ، تمجیله اوردونک ملیشمی ، (۲) مشروطیت ، (۳) مطبوعاتک سرپستلیک ، (۴) معارفک تمجی . ایشو بطور مؤسسه ک هر دورده حکومت ملی بر افکار عامه یاندر استاد ایتسی اقتضای ایدیوردی . حال یوک ملی افکار عامه ایشو ، ملی حریفه ملی سیه دن عبارتدی . دیمک ملی دولت ، حکومت بر سیه یی استاد ایتسمنک بر نتیجه سیدر . مشروطیتدن اولکی دولشارده ، حکومت خلقت حاکمی اولدینی ایچون ، خلقت افکار عامه ست یعنی ملی بر سیه یی استاد ایتک مجبوریتنده دکادی . حال یوک مشروطیت بر دولنده ، حکومت اهلانک حاکمی دکل ، خادمینر ، اوردو اهلانین مرک اولدینی کچی ، غزته خلقت لسانی ماهر تندر . بناء علیه ، یولدر بردولنده خلقت مکشک دویولورلی یعنی ملی سیه سی دولتک استاد ایتکی اولمادی تنقیده هیچ بدولت پایدار اولماد . مشروطیتدن اولکی دولشارده ، اهالی ، حقیق بر جمعیت کله ، بلکه بر خلیفه دن عبارتدی . جمیعت ، اجنای ایچون فردلرک مجموعی اولدینی حالده ، خلیفه ، روحلره برلشدرک اجنای ایتیمز ، یالکز ذهنی بر صورتده بریزله اختلاط ایدن فردلرک مجموعی دیکمر ، ایشو ، اسکی امپراطور لک تبعه یاخود رعیه کنشله ری بر خلیفه دن باشقه برشی دکدی . بدولتک اهالیسی خلیفه خاندانده یولونده ، ادولت داخلنده مشروطیت ، نه غزته لک سرپستلیک ، نده ملی برارودر مفتلی اوله ییلیر . اهالیسی یالکز بر ملتن اولان متجانس بر دولنده مشروطیت و مطبوعاتک حربی مجبورلی دکدر . فقط ، خلیفه خاندانک جمعیت بر تهلکلی سلاحر ، نایت احتیاطله قوللایلدیلر . مشروطیت ، هر فرده انتخاب حق و بروردک اوکا بر نوع حکمرانق توجیه ایدیور . یو خلقت سرزسر بر صورتده قوللایلدی ایچون

هر فردک ملتقارنی اولان و خلیفه لری یلدی . کلمیکندن ، تحصیل هرکس ایچون جمیع و جمعی اولمش ضرورت خاندانده یاندره . جمیع هر فرد عسکر اوله چندن یعنی زمانده عسکرلک دکدر داهایزاده تحصیل و تربیه لزوم کورستریورک یو عبوری تحصیل ، عسکرلک مکلفیت نقطه نظرله بر فریض ماهیتی آتیر هرکس اونقویب یاز ایشو ، غزته لک افکار عامه بر ترجان اوله خصوصتده کیمبوریتاری شندنلدر دیکر کیندیکه غزته لک داهایزاده خلقتی اولی ضرر حسن ایدر . تحصیلک دولت طرفندن عمومیه مسالسی اوردیه چیچنه ، تحصیلک هانکی جریان ایدیه چکی خفنده بر طابق اختلافلرک ایتسی ده نایت طبیعی بر حالدر . چونکه برملر بر چوق لسانلر موجود اولوبده هر لسانده سچقورسه ، بو غزته لک منسوب یولونقاری لسان تحصیل و تربیه اساس اولمش ایتسکده حجت و ترک منفعت نقطه نظرندن علاقه صاحبیه یوایتیش ، طبیعت ملت مجلسنده مختلف مله حتی ایدن مبعولر طرفندن تأیید اولویش بر ادا یو کونکی روسیه ده اولدینی اوردونک مختلف عصرلرله قدر ده . ایدیمیلر . ایشو یو حالدر بناء و ترک مشروطیتک کونن کوه هر لسانک اطرافنده خاصه بر حرت مالک مستقل برملیت تشکیل ایتمک چالیج دولترک خاربنده اولورق بر طابق ملی و جمعی سیه لر ، ملی ادبیاتلر و حریفلر تشکیل ایدیک حکومتک اسک قوی قلیماً قاناز . اسک ایچون لغاره داخل اولان مختلف ملش بر برندن لسان چیتله دکل ، بعضا دین چیتله ده یولوندن لسان اختلافلرته ، داهاشنی او برده دین اختلافی علاوه اولونور . حتی یواخ هم لسان ، هرده دین چیتله اوروسه ، داهاشدیلر و قوعه کلیر . یواخله ایکی جانی اولورق ، اسک تورک لک قریله سیه یوک روسیه ک پارچه لاهسنی کورستریورلیر . اختلافلر ده شدله عامل اولدی . ایشو یواخ امپراطور لک ایچون پارچه لادینی ، برملندن منعد دولترکده نندن برلشدیکی کورستریور

ضیا کونک آتیب

